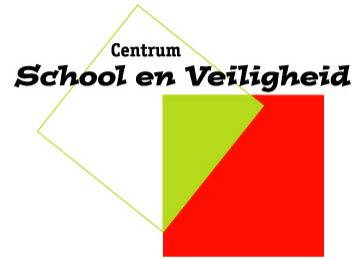

Veiligheidsbeleid: een zaak van de MR!

Schoolveiligheidsbeleid is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en de schooldirectie. Zij zijn verantwoordelijk voor het vormgeven en uitvoeren van dit beleid. Helaas blijkt soms dat dit beleid onvoldoende is vormgegeven of dat het gevoerde beleid niet het gewenste effect heeft. Op dat moment wordt schoolveiligheid ook een zaak van de MR. De MR is immers het beleidsorgaan binnen de schoolorganisatie met een controlerende en signalerende functie. In dit informatieblad zet Centrum School en Veiligheid voor u uiteen op welke manieren de MR invloed kan uitoefenen op het schoolveiligheidsbeleid.

De rol van de MR

De MR heeft verschillende taken en bevoegdheden waarmee zij invloed kunnen uitoefenen op het schoolveiligheidsbeleid. Deze taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in de Wet medezeggenschap op scholen (WMS). De MR kan problemen op het gebied van sociale veiligheid aan de orde stellen op grond van zijn algemene taken en met behulp van twee algemene bevoegdheden: initiatief- en informatierecht. Daarnaast zijn schoolbesturen verplicht de MR te betrekken in de beleidsvorming op grond van twee bijzondere bevoegdheden: instemmings- en adviesrecht.

Meer informatie over deze wet vindt u op de [website van de WMS](#).

Informatierecht

Artikel 8, lid 1:

De MR ontvangt van het bevoegd gezag, gevraagd en ongevraagd, alle inlichtingen die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijze nodig heeft.

Het informatierecht maakt het mogelijk dat de MR zich op de hoogte kan stellen van het gevoerde veiligheidsbeleid en van de issues die spelen op het gebied van veiligheid op de betreffende school. De MR kan hierbij gebruikmaken van verschillende documenten, zoals bijvoorbeeld het schoolplan, het schoolveiligheidsplan, de geanonimiseerde gegevens van de vertrouwenspersoon, uitkomsten van een schoolveiligheidsenquête en gegevens van de incidentenregistratie. Om zicht te krijgen op hoe het beleid in de praktijk werkt, kunnen leden van de MR contact leggen met relevante personen. Zo kunnen bijvoorbeeld gesprekken worden

gevoerd met leerkrachten, ouders, leden van de ouderraad, directie, leerlingen en contact-/vertrouwenspersonen.

Initiatiefrecht

Artikel 6, lid 2:

De MR heeft de bevoegdheid om alle aangelegenheden die de school betreffen te bespreken, hierover voorstellen te doen aan het bevoegd gezag en standpunten kenbaar te maken. Het bevoegd gezag dient hierop binnen drie maanden schriftelijk te reageren. Het bevoegd gezag dient de MR ten minste één keer in de gelegenheid te stellen overleg met hem te plegen over voorstellen.

Op het moment dat het schoolveiligheidsbeleid tekort schiet, kan de MR met het initiatiefrecht problemen op het gebied van sociale veiligheid of inadequaar veiligheidsbeleid aan de orde stellen bij het bevoegd gezag.

Instemmingsrecht

Artikel 10, onder b, c,e,g:

Het bevoegd gezag heeft de instemming nodig van de MR voor elk door het bevoegd gezag te nemen besluit met betrekking tot in ieder geval de volgende aangelegenheden:

Bij verschillende aangelegenheden die zijn vastgelegd in de WMS dient het bevoegd gezag de MR te betrekken in de beleidsvorming. Het bevoegd gezag mag een besluit met betrekking tot deze aangelegenheden niet uitvoeren als de instemming van de MR ontbreekt. Een aantal van deze aangelegenheden heeft direct betrekking op schoolveiligheidsbeleid. Het gaat om de volgende aangelegenheden:

- *Schoolplan*

b. vaststelling of wijziging van het schoolplan [dan wel]

Een schoolplan is een plan waarin een school aangeeft waar zij staat en wat in een periode van vier jaar op verschillende beleidsterreinen nagestreefd wordt. Het schoolbestuur heeft de keuze om het veiligheidsbeleid op te nemen in het schoolplan. De MR kan bij het beoordelen van het schoolplan tot de conclusie komen dat het schoolplan geen of onvoldoende aandacht besteedt aan het veiligheidsbeleid. In dit geval kan de MR besluiten geen instemming te verlenen aan het schoolplan en het schoolbestuur vragen dit alsnog op te nemen of aan te scherpen.

- *Schoolreglement*

c. vaststelling of wijziging van een mogelijk schoolreglement

Gedragsregels maken vaak onderdeel uit van een schoolreglement. Aan gedragsregels wordt een preventieve werking toegeschreven voor wat betreft onveiligheid op school. In de gedragsregels is vastgelegd hoe ouders, leerlingen en leraren zich binnen de schoolgemeenschap dienen te gedragen. De MR kan met behulp van zijn

instemmingsbevoegdheid invloed uitoefenen op de manier waarop deze gedragsregels als onderdeel van het schoolreglement worden ingevuld.

- *Veiligheidsbeleid*

e. vaststelling of wijziging van regels op het gebied van het veiligheids-, gezondheids- en welzijnsbeleid

Met behulp van deze instemmingsbevoegdheid heeft de MR de meest directe invloed op het veiligheidsbeleid van een school. Hiermee kan de MR aspecten van het veiligheidsbeleid waaraan de MR veel belang hecht, bij het bevoegd gezag aankaarten.

- *Klachtenregeling*

g. de vaststelling of wijziging van de voor de school geldende klachtenregeling

De Klachtenregeling is een belangrijk instrument binnen veiligheidsbeleid. De MR dient in te stemmen met de klachtenregeling die geldt voor de school. In de klachtenregeling kunnen gedragingen die inbreuk doen op de sociale veiligheid expliciet genoemd worden als gegronde reden voor het indienen van een klacht. Wanneer deze naar de mening van de MR ontbreken, kan de MR het bevoegd gezag vragen deze alsnog in de klachtenregeling op te nemen.

Adviesrecht

Artikel 11, onder b,j:

De MR wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over elk door het bevoegd gezag te nemen besluit met betrekking tot in ieder geval de volgende aangelegenheden:

Bij verschillende aangelegenheden die zijn vastgelegd in de WMS dient het bevoegd gezag de MR te betrekken in de beleidsvorming door advies hierover te vragen aan de MR. Het bevoegd gezag mag een advies naast zich neerleggen. Een aantal van deze aangelegenheden heeft betrekking op schoolveiligheidsbeleid. Het gaat om de volgende aangelegenheden:

- *Financieel beleid*

b. vaststelling of wijziging van de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid [...]

Voor het maken en uitvoeren van goed schoolveiligheidsbeleid is geld nodig. Op basis van het financieel beleid kan de MR beoordelen of het schoolbestuur voldoende geld beschikbaar stelt. Mocht dit naar het oordeel van de MR onvoldoende zijn, dan kan de MR het bevoegd gezag adviseren de voorgenomen begroting te veranderen.

- *Toelating en verwijdering van leerlingen*

j. vaststelling of wijziging van het beleid met betrekking tot de toelating en verwijdering van leerlingen

Beleid met betrekking tot het verwijderen van leerlingen is deel van veiligheidsbeleid. Het is onderdeel van het beleid dat gericht is op afhandeling van incidenten: Wat zijn de sancties wanneer regels worden overtreden? Voor het waarborgen van de sociale veiligheid is het van belang dat dit beleid rondom schorsing en verwijdering helder is. Mocht dit beleid niet duidelijk zijn of niet afdoende blijken te werken, dan kan de MR het bevoegd gezag adviseren dit beleid aan te scherpen.

Ook het beleid met betrekking tot het toelaten van leerlingen kan een rol spelen in het schoolveiligheidsbeleid. Het duidelijk maken van de gedragsregels die gelden op de school aan toekomstige leerlingen en hun ouders en hun instemming met deze regels, kan meegenomen worden bij de intake van nieuwe leerlingen. Ook hierin kan de MR het bevoegd gezag adviseren indien gewenst.

Basis voor MR-veiligheidsinitiatieven

De MR die initiatieven wil nemen op het gebied van veiligheidsbeleid kan zich beroepen op diverse wettelijke verplichtingen waaraan scholen moeten voldoen om sociale veiligheid voor personeel en leerlingen te waarborgen.

Wetgeving

- **Arbowet**

De Arbowet verplicht werkgevers beleid te voeren dat gericht is op voorkoming en beperking van psychosociale arbeidsbelasting. Onder psychosociale arbeidsbelasting wordt onder andere belasting door seksuele intimidatie, agressie en geweld en pesten verstaan. Dit betreft dus het waarborgen van sociale veiligheid. [Meer informatie >>](#)

- **Toezichtkader Onderwijsinspectie**

Op basis van de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) controleert de Onderwijsinspectie de kwaliteit van het onderwijs. Sociale veiligheid is één van de aspecten die worden gecontroleerd. In het toezichtkader dat de inspectie gebruikt, wordt het vierde kwaliteitsaspect als volgt geformuleerd: *'Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen'*. Op basis van dit kwaliteitsaspect dient een school inzicht te hebben in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel, beleid te hebben ter voorkoming van incidenten en beleid te hebben gericht op het afhandelen van incidenten.

[Meer informatie >>](#)

De Arbowet, de onderwijswetgeving, afspraken die vastgelegd zijn in onderwijscao's en de kwaliteitswet hebben een aantal concrete verplichtingen op het gebied van sociale veiligheid tot gevolg. Zo zijn scholen verplicht om een veiligheidsplan op te stellen, over een klachtenregeling te beschikken en in de nabije toekomst een incidentenregistratie bij te houden.

Veiligheidsplan

In het veiligheidsplan staan concrete en heldere afspraken over preventieve maatregelen, scholing van medewerkers, de schoolregels en protocollen, en het bevat sancties bij het overtreden van regels:

- Het plan bevat een beschrijving van preventieve maatregelen die getroffen zijn om de veiligheid van leerlingen en personeelsleden te waarborgen en onveilige situaties te voorkomen, zoals: het antipestprotocol; omgangsregels voor kinderen, ouders en personeel; gedragscode voor hulpouders, de jaarlijkse Risico Inventarisatie en Evaluatie.
- Het plan bevat heldere procedures over welke curatieve maatregelen er genomen worden bij ernstige incidenten en regelt de opvang van slachtoffers zowel voor leerlingen als personeelsleden (calamiteitendraaiboek), protocol voor schorsing en verwijdering van een leerling, procedure voor schorsing van personeel, incidentenregistratiesysteem,

ongevallenmeldingsformulier (Arbeidsinspectie). De school registreert alle incidenten en bespreekt periodiek de analyse van deze cijfers met de medezeggenschapsraad.

- In het plan is na te lezen wie de contactpersoon en de externe vertrouwenspersoon is op school, hoe de klachtenprocedure is geregeld en de gegevens van de onafhankelijke klachtencommissie.
- Werkgevers in het onderwijs zijn verplicht om aangifte te doen van misdrijven jegens kinderen en personeel.
- In de school wordt een veiligheidscoördinator aangesteld.
- Werknemers krijgen scholing in het omgaan met dreigende conflicten.

Meer hierover leest u in het CSV-informatieblad [Veiligheidsplan verplicht!](#) (pdf-bestand).

Klachtenregeling

Scholen zijn volgens de Kwaliteitswet uit 1998 verplicht om over een klachtenregeling te beschikken. In een klachtenregeling staat vermeld hoe de procedure van een klachtbehandeling verloopt. Onderdeel hiervan is dat scholen aangesloten dienen te zijn bij een onafhankelijke klachtencommissie. Ook zijn scholen verplicht als onderdeel van de klachtenprocedure om een contactpersoon en een vertrouwenspersoon aan te stellen. De contactpersoon is het aanspreekpunt voor de klager in geval van sociale onveiligheid. De contactpersoon verwijst de klager door naar de vertrouwenspersoon voor opvang en begeleiding gericht op afhandeling van de klacht. Scholen moeten in hun schoolgids een beschrijving geven van de klachtbehandeling door de school. [Meer informatie >>](#)

Incidentenregistratie

Een instrument om inzicht te krijgen in de veiligheidssituatie is de incidentenregistratie. Minister Van Bijsterveldt (OCW) bereidt een sluitend systeem voor het registreren van incidenten voor. Deze incidentenregistratie wordt in 2012 verplicht voor onder andere het primair onderwijs. Een eerste inventarisatie door OCW van te registreren incidenten heeft geresulteerd in de volgende categorieën die in ieder geval in de toekomst geregistreerd zullen moeten worden:

- fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft;
- fysiek geweld waarbij wapens gebruikt zijn;
- wapenbezit (onderscheiden naar vuur-, steek- en overige wapens);
- seksueel misbruik;
- grove pesterijen;
- discriminatie (ondermeer naar ras, geslacht en homodiscriminatie);
- bedreigingen.

Meer hierover leest u in het CSV-informatieblad [Meten is weten](#) (pdf-bestand).